ВЧИМО ДОЛАТИ АГРЕСІЮ

Використання арт-педагогічних технік у роботі з дитячою агресією

***Оксана ДЕРКАЧ**, канд. пед. наук, доцент, практичний психолог, керівник відокремленого підрозділу ВГО "Арт-терапевтична асоціація" у Вінницькій обл.*

Усі люди періодично відчувають злість. Проте вміти правильно прожити її, не перетворивши на агресію — уміння непросте. Його треба вчити змалечку, аби у дорослому віці людина не відчувала труднощів у спілкуванні.

Автор ділиться досвідом роботи у цьому напрямі.

Причини виникнення агресії у молодших школярів

Період від 6 до 7 років — надзвичайно складний та важливий у житті кожної дитини. І пов'язано це не тільки з традиційним початком навчання у школі. Нові процеси у психіці 6–7 річної дитини спрямовані на пізнання вже не свого тіла та його можливостей, а внутрішнього образу "Я", його особливостей і ресурсів.

Саме у цей період, коли дитина прагне пізнавати навколишній світ і себе у ньому, формується стійка і вмотивована готовність до здійснення систематичної навчально-пізнавальної діяльності, розвивається довільність психічних пізнавальних процесів та самоконтроль, формується самооцінка. Саме це, останнє, вікове новоутворення є чи не найголовнішим у питаннях попередження й корекції агресивної поведінки школярів, адже на зміну ідеалістичному "Я-образу", що був притаманним дитині у дошкільному віці, приходять уміння порівнювати себе з іншими та, що значно складніше — із самим собою; уміння оцінювати себе відповідно до нового соціального статусу, до нових вимог і можливостей. А ці нові можливості не завжди відповідають тому ідеальному образу "Я", що існує в уяві шестирічного першокласника (дитина ніби постійно перевіряє себе, звіряється за лише їй одній відомим зразком тих якостей, яким вона має відповідати). Саме ці причини лежать в основі емоційної нестійкості дитини у період з 6 до 7 (і далі — до 8 – 8,5) років, яка проявляється у неадекватній реакції на зауваження і критику (починаючи від сліз і закінчуючи криком), суперечках з найменшого приводу і без нього.

У цей кризовий період дитина вчиться спілкуватися із собою, розуміти себе та підпорядковувати прагнення й почуття зовнішнім моральним приписам і власним внутрішнім свідомим спонуканням. Це надзвичайно складна робота, яка іноді буває не під силу навіть дорослому. Тож нерідко, особливо за відсутності прийняття дорослими й безумовної любові батьків, результатом такої роботи стає формування невпевненості та заниженої самооцінки дитини, виникають нові труднощі у спілкуванні з ровесниками, напружуються стосунки з дорослими, зростає невдоволення, що може призвести до неконтрольованої та безпідставної агресії.

Напрями діяльності, націленої на самопізнання дитиною свого "Я"

Постає цілком логічне і закономірне запитання: чи є технології, спроможні допомогти нашим вихованцям на такому нелегкому шляху самопізнання й соціальної самореалізації? На наше глибоке переконання — є. Копітка, системна і цілеспрямована робота з формування життєтворчих навичок* як початкового етапу майбутніх життєтворчих компетенцій здатна допомогти нам сформувати у дітей уже цього віку низку важливих потреб і навичок.

Цілеспрямованого пізнання себе (своїх почуттів, можливостей, прагнень тощо), свого соціального і природного середовища, а також — важливих закономірностей і механізмів ефективної соціальної взаємодії (життєтворча компетенція *життєпізнання*).

Спонтанного й цілеспрямованого передбачення (прогнозування) власного недалекого майбутнього та, що чи не найважливіше, можливих варіантів його подальшого розгортання, наприклад: як зреагує

* Детально про формування життєтворчих компетентностей молодших школярів ішлося в "УПШ", 2015, № 12 (31).

ЧИТАТИ ДАЛІ

© «Учитель початкової школи», 2019, №12

Поспішайте передплатити “Учитель початкової школи” на 2020 рік

Заощадьте до 20 % — оформіть передплату на сайті upsh.com.ua

Відкрийте дітям світ разом із журналами “УПШ” та “Джміль”

Індекси для передплати на пошті:

89869 журнал “УПШ”

68604 комплект “УПШ” + “Джміль”

Якщо маєте запитання, телефонуйте:
067-504-50-22,
або звертайтеся на e-mail:
books@dvsvit.com.ua